

la humanitat

Fundador: Lluís Companys

SEGONA EPOCA
Any V, Núm. 3

Registrado como artículo de 2ª clase en la
Administración de Correos de México, D. F.

Editor: Esquerra Republicana de Catalunya
Mèxic, D. F., juny-juliol-agost de 1947

Una carta que fixa una posició

Sr. JOSEP TARRADELLES

París

Estimat amic,

El vostre cable relatiu a la crisi va motivar una immediata reunió del Consell, en el qual va produir-se una plena coincidència de criteri, de la qual va ésser resultat immediat el text del cable de contestació. I ja en la reunió ens va semblar oportú de donar-vos una ampliació, per quin motiu tinc el gust d'adreçar-vos la present carta.

Vàrem considerar tots que la dificultat, els esforços i la confusió de què parla el vostre cable eren indicis de quelcom més que una crisi corrent, i suposem que el congrés socialista i el viatge d'en Prieto tenen quelcom a veure amb el caràcter especial de la present. Això ens va induir a meditar sobre totes les contingències, i justifica la darrera part del nostre cablegrama.

La crisi, en si mateixa, implica més d'un problema pel que respecta a la formació del nou govern: Cal recolzar-lo? Deu intervenir-hi, integrant-lo, l'Esquerra? Què direm de la presència o la absència dels comunistes?

Sobre els dos primers punts, la nostra coincidència va ésser immediata, per entendre tots que cal donar continuïtat a la política de l'Esquerra, que ha vingut ininterrompudament prestant el seu ajut a tots els governs republicans; primerament, perquè el nostre és un partit republicà, i, a més, perquè el Govern republicà és, per ara, la més ferma garantia del reconeixement de les conquestes polítiques de Catalunya, representades fins a la data actual per l'Estatut.

En quant a la concurrència o eliminació dels comunistes vàrem coincidir també, amb diverses matisacions, en la creència que és preferible que no hi concorrin. Pesats el pro i el contra d'aquesta qüestió —ja haureu observat que en aquest punt dic "creència" i no "convicció"— vàrem arribar a la conclusió que es reflecteix en el nostre cable en parlar d'"elements democràtics" —liberals, va objectar algú—. Els aspectes de totalitarisme que indubtablement ofereix el partit comunista no s'adiuen gaire amb el nostre democràtic; el fet d'haver deixat el P.S.U. el seu antic caire de catalanisme és motiu que els catalans considerem amb cert recel un partit que es manifesta amb una tan poc grata rectificació, i, finalment, l'actual divisió del món, cada vegada més definida i profunda, en oriental i occidental, va esvaïr qualsevol dubte que pogués existir. La nostra situació en el món occidental i els més elementals principis de prudència tàctica, donada l'especial influència que en la nostra vida exerceixen les potències occidentals, ens varen induir a arribar a un acord unànim, per bé que no tan categòric com el referent als dos punts anteriors, tenint en compte que possibles circumstàncies que desconeixem podrien justificar un criteri diferent.

Parlem ara de la qüestió no consultada explícitament i contestada d'una manera un xic vaga en la segona part del nostre cable. Em refereixo, naturalment, a l'actuació i els projectes d'en Prieto. Sabem que aquest porta entre cella i cella la formació d'una junta encaminada a facilitar l'enderrocament d'en Franco i la formació d'un govern provisional que pogués convocar unes eleccions plebiscitàries o constituents. La qüestió és prou complexa per a que ens detinguem a examinar-la, més o menys superficialment —ja que exigiria un estudi molt madur i meditat— en els seus diversos aspectes, tal com passo a donar-vos compte.

Qualsevol organisme que pugui obtenir l'enderrocament de l'oprobriós règim que prevaleix a tota Espanya o que, si més no, pugui contribuir a aquest enderrocament, mereix, d'antuvi, la simpatia i l'adhesió de tots els bons democràtics, per no repetir la gastada expressió d'antifeixistes.

Es possible que la projectada junta d'en Prieto sigui un organisme de major eficàcia que el propi govern. L'experiència demostra que aquest darrer no és massa eficaç, i els acords de Yalta justifiquen aquesta manca d'eficiència. El govern, a judici nostre, és necessari per a representar la República i fomentar la reivindicació de la mateixa. El nostre ideal és la reinstauració del govern de la República en el seu territori. Però l'acord pres a Yalta per les potències aliades de no acceptar com a definitiu cap govern que no hagi obtingut els sufragis del seu poble respectivament, justifica el criteri d'en Prieto. Això ens va induir a preveure la possibilitat que es constitueixi una junta i la gairebé ineludibilitat de fer, en cas d'èxit de la mateixa, unes eleccions constituents. Això darrer, que en el desitjable cas de l'enderrocament del règim actual seria indiscutible, ens omple d'inquietud per la causa de Catalunya.

Suposem que aquesta junta, si arribés a integrar-se per tots els elements democràtics o antifranquistes, o sigui, inclús amb els monàrquics i alguns elements militars, no seria propícia, en el criteri de la majoria dels seus integrants, a les llibertats de Catalunya. És possible que s'arribés a l'acord de respectar uns i altres, monàrquics i republicans, la voluntat popular, i que es comprometessin els primers a respectar la República i els segons la Monarquia, obligant-se a no realitzar cap acte de força contra la voluntat de la majoria. Bé; i de Catalunya, què? El caràcter constituent de les projectades eleccions implicaria la derogació de la Constitució, que és base i fonament de l'Estatut, el qual donarien per desaparegut la majoria dels integrants de la suposada junta. Seria invitada l'Esquerra a formar-ne part? En cas afirmatiu, creiem que únicament podria anar-hi si es reconeixia plenament la personalitat política de Catalunya. Hi ha quelcom més, però. Creiem que caldria un previ compromís amb tots els elements integrants de la junta —una espècie de segona edició del Pacte de Sant Sebastià— de què en la constitució futura, republicana o monàrquica, Catalunya gaudiria d'una autonomia en la qual no resultés minvada ni una sola de les llibertats consagrades a l'Estatut.

Aquestes són les conseqüències que varen manifestar-se en la nostra reunió del Consell Directiu, per bé que en limità a exposar-les molt sumàriament. Les opinions de tots varen coincidir, i aquesta unanimitat de criteri, que ha estat compartida pels diputats al Parlament i pels diputats a Corts, demostra la plena compenetració que existeix entre tots nosaltres. Solament

(Passa a la pàg. 3)

DOCTRINA I ACCIO

Per Anton Me SBERT

Manta vegada hem dit que no escrivim pas per a donar gust, ni pel plaer d'entrebançar-nos amb fantasies, quan hem de tractar de política, que és, ara com mai, un tema punyent. De molt joves i, per sort, vam aprendre que la inferioritat política dels pobles de gran imaginació és conseqüència d'una dèria que els fa bastir un món irreal per defensar-se de la pena que fa el món on es viu.

Certes qualitats d'alta vàlua literària menen sovint al menyspreu de la ciència política i a la incapacitat per l'art polític, de la qual incapacitat els pobles en pateixen fins a perdre la fe amb llurs dirigents i caure en la indiferència per la cosa pública. Després de molts anys d'erms, les senteres polítiques donen collita de poc gra i molta palla per a encendre un nou i llampant foc d'encenalls, que consumeix aviat les noves il·lusions i crema els ideals. Tot sovint ha succeït així a casa nostra.

Servar l'ideal no és pas ni pot ésser girar-se d'esquena a la realitat. Pel contrari, cal conèixer profundament la realitat que hom vol superar per a fer possible que l'ideal devingui rector de la nova realitat.

El perill del realisme en política és la manca d'un ideal; però quan l'ideal és ferm el realisme esdevé un instrument que el polític maneja per a bastir l'estructura que ha de donar suport a l'ideal polític.

Concordar l'acció amb la doctrina no vol pas dir exactament que hi hagi d'haver una relació immediata i perceptible entre els mitjans i els fins. Sovint aquesta relació ha de mantenir-se fora del coneixement públic, puix que fer-ne la demostració pública és lliurar els plans de l'Estat major a l'enemic. Cal llavors saber inspirar confiança sense confiar a l'opinió general les secretes relacions entre els fins i els mitjans.

La política es fa amb mil·leies —de militants. Amb militants civils i no pas amb les incivils gents d'armes que empen les armes de guerra per a sotmetre llur propi Estat a llurs interessos de casta. I no hi ha pas milícia que pugui lluitar sense aquest marge de confiança que dona autoritat als dirigents. Ni hi ha militants si no hi ha milícia.

Cada dia més, el greu problema de l'emigració és el d'un Estat Major sense mi-

lícia, puix que molts militants que no poden entrar a l'Estat Major prenen una llicència il·limitada. Capdavanter d'aquest Estat Major, el Govern de la Generalitat recorda aquella fauna dels conills que, veient venir els gossos, discutien si eren o no eren llebrers, i no els conegueren fins que en sentiren els ullals al catell.

Els temps presents, i els que vindran, són de tal naturalesa que ens deuen esperar vers una forta integració dintre d'una milícia civil catalana. Hi ha a casa nostra una perillosa tendència al retorn dels pomells de joventut i al catalanisme romàntic que és —segons la dosi— un narcòtic o un perillós excitant.

Tenim punts cabdals de coincidència tots els catalanistes nacionals i el problema no és com crear més assemblees o comitès, o complicades federacions de partits i organitzacions, amb més i més presidents, vicepresidents, secretaris generals i adjunts, tresorers sense tresors, vocals i nombroses comissions amb altres tants presidents, vicepresidents, secretaris i raïms de vocals, tots disposats a prendre nombrosos acords i a estudiar problemes subalterns per a excusar-se de plantejar els principals.

El que cal és enfrontar-se amb la realitat, analitzar-la sense prejudicis ni temença de desplaure als clients. Obrar de bona fe —que exclou la demagògia, almenys en les persones intel·ligents— i actuar en catalanisme nacional, cadascú des del lloc on millor cregui servir Catalunya o des d'allà on les circumstàncies el placin. Crear un clima de respecte mutu i de convivència nacional. Blasmar les habilitats i les insidies, que feren tant de mal al catalanisme de la Lliga i que han fet escola. Enlairar les nostres coses sense treure-les del quadre de valors escaient, per tal de no caure en el nacionalisme grotesc, que manlleua les actituds ridícules al feixisme, sense tenir-ne ni l'empenta, ni el coratge, ni la disciplina.

Enfortir el catalanisme integral dintre de la realitat política de Catalunya. Fer el buit al feixisme i a l'anarco-nacionalisme, i enfortir un nacionalisme social, acordat amb l'humanisme. I mentrestant, actuar sense perdre de vista que la llibertat i les llibertats de Catalunya segueixen vinculades al devenir espanyol: fet evident malgrat ésser injust, la qual negació és una prova d'incapacitat o de sabotatge al reconeixement de la pàtria.

Situació internacional del problema espanyol

De molt temps enrera el problema espanyol, creat per una intervenció estrangera, va restar vinculat a la política internacional. La política espanyola i la catalana dels exiliats s'inspiraren en quatre afirmacions cabdals i en un principi polític universal.

Aquestes quatre afirmacions cabdals i el principi eren certs, però, malauradament, ni aquest, ni aquelles afirmacions tenien força política. Vegem per què. Hom afirmava:

1. La il·legalitat del govern franquista.
2. La tirania sagnant del règim d'en Franco.
3. La naturalesa antidemocràtica del nou "Estat" espanyol antijurídic.
4. El perill que comportava per la seva afinitat amb l'Eix.

A aquestes quatre afirmacions certes hom hi afegia el principi de l'anomenada "Carta de l'Atlàntic", que afirma el dret d'autodeterminació.

La il·legalitat del Govern d'en Franco no podia fer impressió com argument per a la política internacional puix que les Nacions que lluitaven contra l'Eix mantien el Comitè Nacional francès de Londres enfront del Govern "formalment legal" de Pétain i entre les dites nacions els règims de les següents tenia un origen il·legal revolucionari immediat: Brasil, Cuba, Guatemala, Venezuela, Equador, Bolívia, Nicaragua, El Salvador, Honduras i Paraguai (i no hi comptem l'Argentina perquè aleshores no havia declarat la guerra a l'Eix). L'afirmació de la il·legalitat del govern d'en Franco no podia donar tenir eficàcia internacional. Avui els sis primers països han legalitzat llur règim constitucionalment.

D'aquests deu països llavors eren tiranies, afermades amb torrens de sang, tot i no ésser comparables amb Franco —que no té parí— Brasil, Bolívia, Nicaragua, El Salvador, Honduras i Paraguai, als quals calia afegir la República Dominicana, legitimada amb eleccions presidencials però que continuava essent i és una tirania autocràtica.

Deixant de banda la U.R.S.S. —dictadura d'un partit, segons el principi marxista de la dictadura del proletariat—, són antidemocràtics tots els països musulmans —monarquies teocràtiques— també incorporats a les N.U. contra l'Eix.

El perill de la cooperació de l'Espanya franquista amb l'Eix s'havia esvaït del tot després de l'alliberament de França.

I en quant al principi de la "Carta de l'Atlàntic", aquesta declaració és un model de document per a no comprometre els signants i no té cap valor jurídic, com ja vam demostrar en les nostres conferències del Seminari d'Estudis Polítics de "Mundo Libre" a Mèxic l'any 1943.

Aquests punts de vista, que hem mantingut de Mèxic estant i que vam tenir l'honor de sostenir des de la "Junta Española de Liberación", sempre d'acord amb els benivolents companys d'aquesta entitat i del Ple del Consell del nostre Partit, tingueren plena confirmació en els acords de la Conferència de Crimea (Yalta, febrer del 1945) per mitjà dels quals Roosevelt, Churchill i Stalin determinaren les condicions per a ajudar als països alliberats i als satèl·lits de l'Eix, amb fi de que exercitessin el principi de la "Carta de l'Atlàntic". Aleshores aquest principi va ésser, per primera vegada, incorporat a un compromís internacional de caràcter polític executiu. Però, per a acollir-se al mateix, cal acceptar les condicions determinades en els acords de Crimea, que són:

- a) Formar un govern representatiu de tots els grups democràtics del país i que es compromet a establir, tan aviat com pugui i per mitjà d'eleccions lliures, el govern responsable de la voluntat del poble.
- b) Per tal de poder incloure el cas de qualsevol país en els acords de Crimea cal: I.—Ésser un Estat sobirà constituït abans de l'ocupació de l'Eix (Croàcia no podia per això acollir-se als esmentats acords, i és clar que Catalunya per ella mateixa tampoc).
- II.—Haver estat ocupat per les forces de l'Eix o ser satèl·lit de l'Eix.
- III.—Acceptar el principi del Govern provisional electoral i sotmetre per tant

al sufragi el problema del règim (Itàlia, Iugoslàvia, França, Polònia, Romania, Bulgària, Grècia li han hagut de sotmetre).

La gestió de la "Junta Española de Liberación" a San Francisco de Califòrnia, durant la Primera Conferència de les Nacions Unides (abril-juny del 1945) va tenir present sempre els termes i factors reals del nostre problema i el va plantejar sempre d'acord amb aquesta realitat jurídic-política, per tal que l'Espanya d'en Franco fos considerada, com és; un satèl·lit de l'Eix. La nostra alegació es va fundar en l'origen del règim, imposat per l'Alemanya nazi i per l'Itàlia feixista; en la seva naturalesa, inspirada i creada segons els principis dels dits règims; i en els tractes i col·laboració del govern d'en Franco amb l'Eix.

I per a poder obtenir els beneficis dels acords de Crimea, segons els quals les grans potències restaven compromeses a no ajudar ni reconèixer cap govern en els països satèl·lits de l'Eix que no tingués la composició i les finalitats esmentades, la "Junta Española de Liberación" acceptava la constitució d'un govern provisional, a condició de que les Nacions Unides el reconeguessin immediatament.

Des de llavors tots els acords de les Nacions Unides en l'Assemblea i en el Consell de Seguretat, i així mateix la declaració de França, Gran Bretanya i els Estats Units d'Amèrica datada el 4 de març de l'any passat, no han fet més que desenvolupar aquests principis, ratificant-los ben explícitament.

El problema espanyol, des del punt de vista internacional, resta doncs plagat en el mateix lloc on estava el juny del 1945.

El referèndum d'en Franco

Es clar per tant que no hi ha més que dues solucions: la internacional, abans exposada; i la revolucionària —que no sembla viable ni volguda a casa nostra—. La solució internacional no és tan senzilla com pensem molts ximples. S'han fet moltes gestions per a organitzar un govern provisional d'acord amb les Nacions Unides. No s'ha pogut arribar mai a estudiar llurs bases polítiques i menys encara s'ha pogut tractar de la seva composició, perquè els monàrquics espanyols —que cada dia tenen més pretensions i més por a la República —no volen complir lleialment el programa de la conferència de Crimea, de la declaració del 4 de març de l'any passat i de la ONU. Verament no n'accepten ni la lletra ni l'esperit. La seva intenció evident és no córrer cap risc i assegurar-se per endavant que la República no podrà ésser restaurada. Volen fer eleccions amb la monarquia per endavant, disposats a fer les tpinades que calguin i, en darrer terme, segurs de que, si no n'hi ha prou amb les tpinades, uns quants generals asseguraran la Corona sense que hom pugui dir que Hitler i Mussolini els ajudaren.

La monarquia no ha estat encara taurada per un cop d'Estat per tres raons:

Primera, perquè en Franco i la Falange —de la qual Franco és cada dia més presoner— tenen por de que no els sacrifici per a donar gust a les Nacions Unides i a l'opinió pública i per a assegurar interessos reaccionaris que perillen cada dia més mentre estiguin lligats al franquisme.

Segona, perquè les Nacions Unides no reconeixien una monarquia així restaurada si les grans potències no la reconeixen per endavant i Gran Bretanya i els Estats Units no semblen disposats a donar-li llur reconeixement.

Tercera, perquè les forces obreres no s'han compromès a acceptar-la i hom tem, amb raó, que no podria resistir el retorn a un mínim de llibertats polítiques per tal de complir aparentment les condicions necessàries per a obtenir el reconeixement anglo-americà.

Aprofitant-se d'aquesta situació, en Franco va formular la seva "ley" i va projectar el referèndum del 6 de juliol. Inicialment la idea d'en Franco no era pas la que s'ha descabellat. Volia muntar el mecanisme pel qual pogués assegurar-se una retirada sense risc i entregar el poder al Pretendent.

D'acord amb els seus ministres de Relacions Exteriors i de Governació —dos juristes, Martín Artajo i Blas Pérez—, la Ley havia de complir tres funcions:

A.—Crear un òrgan entremig de Franco i el Pretendent, per tal que aquest no hagués de rebre el poder de mans d'en Franco i pogués alegar que el poble l'havia cridat per mitjà d'un plebiscit.

B.—Assegurar una continuïtat que no posés en perill els interessos creats i man-

(Passa a la pàg. 3)